

Miljökonsekvensbeskrivning

Väg E4, Djäkneboda - Bygdeå

Robertsfors Kommun, Västerbottens län

Objektnr: 880909

2008-03-07, reviderad 2008-05-21, ny läsanvisning 2015-05-25

ARBETSPLAN

Dokumenttitel: MKB Arbetsplan – Väg E4, Djäkneboda-Bygdeå

Utgivningsdatum:

Dokumenttyp: Rapport

DokumentID:

TRAFIKVERKET

Projektledare: Marie Eriksson

Biträdande projektledare: Malin Tornberg

Gestaltning: Sofia Löfgren

Miljö: Torbjörn Nilsson

Väg: Lars Henriksson

Geoteknik: Stefan Eklund

Markförhandlare: Thomas Collin

KONSULT: SWECO

Uppdragsledare: Anna Keisu

Utgivare: Trafikverket

Kontaktperson: Marie Eriksson, Trafikverket

Distributör: Trafikverket Region Norr, Postadress: Box 809, 971 25 Luleå

Besöksadress: Sundsbacken 2-4, Luleå eller Storgatan 60, Umeå

www.trafikverket.se, telefon: 0771-921 921

Innehåll

Tidigare utredningar och beslut	1
Uppdaterad arbetsplan	1
Läsanvisning	2

Tidigare utredningar och beslut

Vägverket upprättade en förstudie för vägen under år 1999. Samråd enligt 6 kap 4 § miljöbalken och 14a § väglagen har skett i förstudieskedet. Länsstyrelsen beslutade att projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Under 2002 genomfördes en vägutredning. Vägutredningen förordade breddning i befintligt läge till mötesfri landsväg. Ett utökat samråd enligt miljöbalkens tidigare lydelse genomfördes under vägutredningens gång.

I arbetsplaneskedet har ytterligare samråd hållits, bland annat ett informationsmöte den 7 november 2007 och ett sakägarsammanträde den 29 Januari 2008. Under processen har markägare haft stora möjligheter att ge synpunkter och förslag på bland annat ersättningsvägar.

En arbetsplan togs fram i projektet 2007-2009, med ett inledande informationsmöte 2007-11-07 och ett sakägarmöte som hölls 2008-01-30. Länsstyrelsen godkände arbetsplanens MKB 2008-05-28. Handlingen ställdes ut 2008-12-08 till 2009-01-16 och daterad handling 2009-01-26 skickades för begäran om prövning och fastställelse 2010-03-04.

Trafikverket återtog 2014-02-24 begäran om fastställelse eftersom nya regler för vägar och gators utformning (VGU) medförde att arbetsplanen måste omarbetas. T.ex. har typsektioner förändrats, det vill säga hur bred körbanan och andra delar av vägbanan ska vara.

Uppdaterad arbetsplan

Arbetsplanen har uppdaterats med löpande samråd under 2014. Vid samråd med länsstyrelsen i Västerbotten 2014-06-26 diskuterades viktiga frågor gällande utformning av nytt planförslag och godkänd MKB.

Det nya vägförslaget innebär mindre justeringar i konsekvenserna för miljön och dessa kan belysas i den uppdaterade arbetsplanen.

Mötet förordar att MKB-dokumentet uppdateras med en ny försättssida samt ny läsanvisning med hänvisning till planbeskrivning i de miljöfrågor där konsekvenserna eller faktauppgifter förändrats.

Läsanvisning

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ingår i upprättandet av arbetsplanen. Den godkända MKB skrevs 2008-03-07 och reviderades 2008-05-21. För vissa nya faktauppgifter och konsekvenser som har ändrats med nya vägförslaget hänvisas nu till arbetsplanens beskrivning samt PM Buller.

Läs arbetsplanens beskrivning särskilt vad gäller:

- Vägförslaget i sin helhet, inklusive breddning av bro över Dalkarlsån samt vägbro under E4 för planskild passage för enskild väg till Bobacken
- Landskapsåtgärder i vägplan och gestaltungsförslag till senare skede
- Konsekvenser landskapsbild
- Miljökvalitetsnormer – yt och grundvatten (normen tillkom efter reviderad MKB)
- Naturmiljö, fakta & konsekvenser vattendrag som berörs av tillståndsansökan vattenverksamhet och tillståndsansökan grundvattensänkning och anmälan om vattenverksamhet
- Naturmiljö, strandskydd, biotopskydd, artskydd, samråd 12:6
- Kulturmiljö, frivillig arkeologisk utredning, skyddsåtgärder föreslagna enskilda vägar, fornlämningar och kulturlämningar – se även illustrationsritningar.
- Boendemiljö- ny konsekvens oskyddade trafikanter
- Masshantering
- Enskilda brunnar
- Ny arealberäkning – se även sakägarförteckning
- Viltolyckor, viltpassage i plan, viltuthopp
- Buller, nya beräkningar, åtgärder och konsekvenser –se även PM Buller
- Farligt gods analys

Miljökonsekvensbeskrivning för arbetsplan

Väg E4 Djäkneboda-Bygdeå, AC-8211657-E4

2008-03-07

Rev. 2008-05-21

Projektledning

Vägverket Region Norr

Projektledare: Jörgen Simu, tfn 0771-119 119

Konsult

Vägverket Konsult

Uppdragsansvarig: Peter Nilsson, tfn 0771-119 119
MKB: Malin Lindmark, tfn 0771-119 119

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	4
INLEDNING.....	5
Bakgrund	5
Väg- och trafikförhållanden.....	5
Tidigare utredningar och samråd.....	5
Gällande planer.....	5
Samband med andra projekt	6
Riksidressen och Natura 2000	6
BESKRIVNING AV PROJEKTET	6
MILJÖKONSEKVENSER.....	7
Avgränsning.....	8
Nollalternativ.....	8
Landskapsbild	8
Naturmiljö och vattenmiljö	9
Kulturmiljö.....	10
Rekreation och friluftsliv.....	10
Boendemiljö	11
Jord- och skogsbruk.....	13
Rennäring	13
Vattenresurser	13
Masshantering	14
Störningar och påverkan under byggtiden.....	14
MILJÖMÅL.....	15
MILJÖBALKEN.....	16
Allmänna hänsynsregler.....	16
Miljö kvalitetsnormer	16
Kommande ärenden enligt miljöbalken.....	16
KÄLLOR.....	17

Bilagor: Kartor med föreslagna åtgärder.

Sammanfattning

Vägavsnittets läge ca 30 km norr om Umeå.

Vägverket planerar en ombyggnad av E4 till mötesfri väg, sk 2+1, mellan Djäkneboda (Lillåbron) och Bygdeå (se karta ovan). Ombyggnaden innebär att korsningar kommer att stängas och nya ersättningsvägar byggs. Vägen kommer att breddas från 8-9 m till 14 m. Breddningen kommer att ske på olika sidor av vägen. Syftet med ombyggnaden är att förbättra trafiksäkerheten.

Barriäreffekten för boende, friluftsliv och vilt ökar med mitträcke och vägbreddning men åtgärder inarbetas för att mildra effekten. Öppning i mitträcke för gående/cyklister, skoterleder och vilt kommer att finnas på utvalda ställen. Mitträcket innebär att passage över vägen omöjliggörs utom på iordningsställda platser. Detta innebär i vissa fall en längre körsträcka för skogs- och jordbrukets transporter. Med föreslagna ersättningsvägar bedömer Vägverket att fortsatt brukande av markerna kan ske. Projektet medför att bullernivåerna i boendemiljöerna nära vägen ökar. Bullerskyddsåtgärder i form av plank, fasadåtgärder mm minskar bullernivåerna. En utpekade kulturvägs anslutning till E4 kommer att. Igenväxning av den bit av vägen som inte nyttjas kommer troligast bara att ske i direkt anslutning till dagens korsning. Vattenmiljöerna i Dalkarlsån kommer inte att påverkas. Beroende på val av ersättningsväg kan vattendomsansökan för Lillån bli aktuell.

Inledning

BAKGRUND

Väg E4 tillhör det nationella stamvägnätet och utgör pulsådern längs Norrlandskusten med förbindelser mot Norge, Finland och norra Ryssland.

Väg E4 ingår även i det transeuropeiska vägnätet (TEN-vägnätet), som i sin tur ska erbjuda användarna en infrastruktur av hög kvalitet. Nätet ska även garantera användarna en hög, jämn och kontinuerlig nivå på service, komfort och säkerhet.

Den aktuella sträckan mellan Djäkneboda och Bygdeå är ca 9 km lång och 8-9 meter bred. Höga hastigheter i samband med relativt hög trafikmängd innebär stor risk för olyckor med svåra följder. En mötesseparering med mitträcke höjer trafiksäkerhetsstandarden avsevärt.

En arbetsplan tas nu fram för att möjliggöra åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten. Miljökonsekvensbeskrivningen ingår i upprättandet av arbetsplanen. Enligt Väglagen är det ett obligatoriskt krav på MKB i en arbetsplan.

VÄG- OCH TRAFIKFÖRHÅLLANDEN

Väg E4 har en skyltad hastighet på 70 eller 90 km/tim. Vägen är 8-9 m bred och asfalterad. Norr och söder om sträckan är vägen 13 m bred och söderut har vägen nyligen byggts om till mötesfri väg med mitträcke. Detta planeras också för vägen norrut.

Trafikmängden 2007 är 5800 fordon/dygn. Andelen tung trafik var hög, ca 19 %. De anslutande vägarna har lite trafik, 200-300 fordon/dygn. Väg E4 är rekommenderad för farligt gods.

Ingen separering av gång- och cykeltrafik finns på sträckan. Oskyddade trafikanter på E4 bedöms vara få pga. bebyggelsemiljöerna och de befintliga parallellvägarna.

TIDIGARE UTREDNINGAR OCH SAMRÅD

Vägverket upprättade en förstudie för vägen under år 1999. Samråd enligt 6 kap 4 § miljöbalken och 14a § väglagen har skett i förstudieskedet. Länsstyrelsen beslutade att projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Under 2002 genomfördes en vägutredning. Vägutredningen förordade breddning i befintligt läge till mötesfri landsväg. Ett utökat samråd enligt miljöbalkens tidigare lydelse genomfördes under vägutredningens gång.

I arbetsplaneskedet har ytterligare samråd hållits, bland annat ett informationsmöte den 7 november 2007 och ett sakägarsammanträde den 30:e januari 2008. Under processen har markägare haft stora möjligheter att ge synpunkter och förslag på bland annat ersättningsvägar.

GÄLLANDE PLANER

Vägverkets planer

I den nationella transportplanen (2004-2015) finns totalt 3,5 miljarder kr avsatt för "livlineprojekt" i hela landet. Projekten omfattar sammantaget drygt 160 km och 250 Mkr på väg E4 och innebär mittseparering av befintliga breda landsvägar. Aktuell vägsträcka ingår i Region Norrs prioritering av "livlineprojekt", där störst fokus har lagts på trafiksäkerhet. Planerad byggstart för vägsträckan Djäkneboda-Bygdeå är år 2008.

Kommunala planer

En översiktsplan för Robertsfors kommun antogs av kommunfullmäktige den 14 februari 1991. Detaljplanelagda områden finns i Bygdeå, där även E4 omfattas, samt kring herrgården i Dalkarlså.

SAMBAND MED ANDRA PROJEKT

Angränsande del av E4 i söder, N. Umeå-Lillåbron, har byggts om till mötesfri väg. Norrut är arbetsplan och bygghandling upprättad för motsvarande ombyggnad.

Ombyggnad av E4-bron över Lillån skedde under 2005-2006. Tillfällig förbifart byggdes då nedströms E4. MKB för vattenverksamhet och samråd för detta finns från 2004. Miljödom för verksamheten finns från 2005-01-25.

Banverket planerar en ny järnväg mellan Umeå och Luleå, den s.k. Norrbottenbanan. Inget av alternativen i den förstudie som gjorts berör E4 på den aktuella sträckan.

RIKSINTRESSEN OCH NATURA 2000

Området öster om E4 och lokalvägnätet är av riksintresse för naturvård enligt 3:6 miljöbalken (Rickleå-Ratankusten NRO 249082).

Området kring kyrkan i Bygdeå är av riksintresse för kulturmiljövård enligt 3:6 miljöbalken (KRO 24013).

Väg E4 är av riksintresse för kommunikationer enligt 3:8 miljöbalken.

Inga Natura 2000-områden finns i närheten av E4.

Beskrivning av projektet

Denna arbetsplan behandlar ombyggnad av väg E4 i befintligt läge till mötesfri väg. Arbetsplanen sträcker sig mellan Lillåbron (där befintligt mitträcke slutar) till korsningen med väg 664 i Bygdeå. Sträckan är ca 9 kilometer lång och ligger helt inom Robertsfors kommun.

Vägen byggs om till mötesfri landsväg med mitträcke, 2+1, och vägen breddas till 14 meter. Över broar bibehålls den befintliga vägbredden. Breddningen planeras på olika sidor beroende på var det passar bäst i terrängen och ger minst intrång på fastigheter. Indelningen, stängda korsningar och övriga planerade åtgärder framgår av karta över projektet i bilaga 1 och 2 till MKB.

Fyra korsningar byggs om till s.k. dubbla C-korsningar, med separata körfält för vänstersvängande trafik. Norra infarten till Djäkneboda flyttas ca 200 m söderut.

Några korsningar byggs om till "höger in-höger ut" dvs utan möjlighet till vänstersväng.

Ett antal ersättningsvägar planeras och visas på kartan i bilaga . Arbetsplanen och denna MKB visar endast förslag på ersättningsväg. Läget fastställs inte i arbetsplanen utan behandlas i kommande lantmäteriförrättning. Föreslagen ersättningsväg i Lillåbron innebär att ny bro/rörbro ska byggas över Lillån.

Ett antal anslutningar till E4 kommer att stängas (se karta Bilaga 1) för att öka trafiksäkerheten. Där kan trafiken i stället nyttja andra befintliga vägar eller föreslagna ersättningsvägar för att komma ut på E4.

Befintliga busshållplatser behålls längs vägen förutom i Lillåbron där de flyttas från norra infarten till södra infarten.

En driftvändplats planeras vid Åsjön.

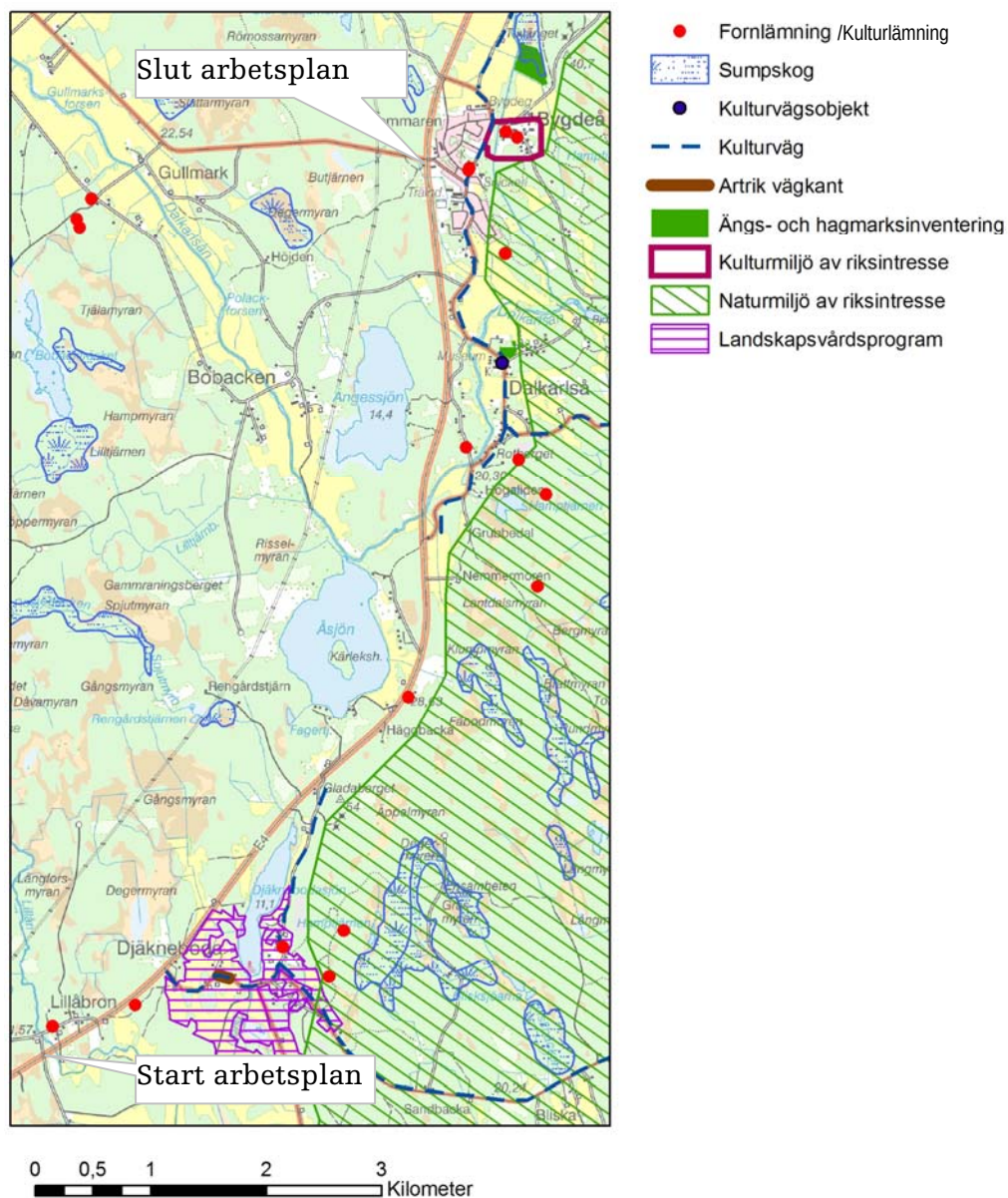
Vägens sidoområden kommer att trafiksäkras. Detta innebär att branta slänter görs flackare och att oeftergivliga föremål (träd, trumändar t.ex.) inom säkerhetszonen, 11 m från vägkant, tas bort. Om dessa åtgärder inte är lämpliga kan de ersättas av sidoräcke. Var olika åtgärder ska göras är ännu inte bestämt.

Viltstängsel sätts upp längs hela vägen förutom där det idag finns en viltövergång vid Dalkarlsån. Där kommer inte heller något mitträcke att sättas upp.

Öppning i mitträcke och grind i viltstängslet kommer att finnas för två skoteröverfarter.

Vägens avvattning kommer att säkerställas genom att befintliga utloppsdiken rensas och återställs till ursprungligt djup. I dagsläget planeras inga nya utloppsdiken. Däremot kommer nya eller fördjupade diken längs vägen att utföras där behov finns.

Miljökonsekvenser

Miljöförutsättningar

Miljöförutsättningar visas på karta ovan.

Vid bedömningen av miljökonsekvenser har utformningen enligt "Beskrivning av projektet" ovan förutsatts. Förutsättningar och inarbetade skadeförebyggande och skadebegränsande åtgärder, där sådana finns, presenteras under varje intresseområde. Miljökonsekvenserna är bedömda under förutsättning att dessa åtgärder genomförts.

För vissa intresseområden redovisas dessutom ytterligare förslag till åtgärder i senare skeden. Dessa förslag är åtgärder som inte kan fastläggas i arbetsplanen och ska ses som en rekommendation till fortsatt arbete i byggbehandlings- och byggskedena.

AVGRÄNSNING

Geografiskt avgränsar sig denna MKB till det område som berörs av ombyggnaden av vägen samt ett bedömt influensområde för trafikbuller, grumling i vattendrag, hydrologisk påverkan m.m. från vägprojektet.

|| MKB:n omfattar också ersättningsvägnätet, även om det inte fastställs i arbetsplan.

De **intresseområden** som studerats är riksintressen och Natura 2000, landskapsbild, kulturmiljö, naturmiljö, boendemiljö, rekreation och friluftsliv, hushållning med naturresurser (vatten, rennärning, jord- och skogsbruk) samt störning och påverkan under byggtiden. Av dessa redovisas nedan under kapitlet "Miljökonsekvenser" de förutsättningar och konsekvenser som bedöms vara relevanta för projektet.

NOLLALTERNATIV

Nollalternativet innebär en bedömd framtida situation. Detta alternativ innebär att inga åtgärder görs på E4. Inga miljökonsekvenser förutom de som uppstår av normal trafik och vägunderhåll uppstår av nollalternativet. Trafiksäkerhets- och framkomlighetsproblemen kommer att kvarstå och öka i och med att trafiken förväntas öka.

Bedömningen av arbetsplanens konsekvenser jämförs med ett alternativ som utgörs av befintliga situationen men med större trafikmängd.

LANDSKAPSBILD

Förutsättningar

Landskapet som kommer att beröras av projektet är flackt till svagt kuperat men med en brant backe vid Pattjärn. Det utgörs till stora delar av barrdominerade skogsmarker blandat med mindre inslag av öppen mark. Jordbruksmark och bebyggelse förekommer vid Lillåbron, Djäkneboda, Åsjön, Dalkarlså och Bygdeå. I landskapet finns även inslag av tre sjöar, Djäknebodasjön, Åsjön och Ängessjön varav de två förstnämndas vattenspeglar kan ses från väg E4. Två större vattendrag, Lillån och Dalkarsån passeras.

Inarbetade åtgärder

Nya ersättningsvägar kommer att läggas i nära anslutning till befintlig väg och en god anpassning till landskapet är möjligt. Befintliga vägsystem kommer att nyttjas där så är möjligt.

Effekter och konsekvenser

Vägrummet kommer att upplevas något större i och med breddning och nya ersättningsvägar. Den befintliga vägen följs dock och vägens placering i landskapet förändras inte i plan. Större skärningar vid höjdparter kan dock leda till annan upplevelse av vägrummet. Konsekvenserna för landskapsbilden ur ett helhetsperspektiv blir små.

Förslag till åtgärder i senare skeden

För att minska intrång och kostnader kan slänträcken ersätta vissa sidoområdesåtgärder, vilket minskar vägrummets bredd. Om och var sådana ska sättas upp avgörs i ett senare skede.

Slänternas utformning och markbehandling detaljstuderas i bygghandlingsskedet för att om möjligt minska intrång och påverkan på omgivande landskap.

NATURMILJÖ OCH VATTENMILJÖ**Förutsättningar**

Inga utpekade naturvårdsintressen finns längs E4.

Området öster om E4 och lokalvägnätet är av riksintresse för naturvård enligt 3:6 miljöbalken (Rickleå-Ratankusten NRO 249082). Riksintresseområdet berörs inte av några vägåtgärder.

En kort sträcka med artrika vägkanter enligt Vägverkets inventering finns på norra sidan av väg 652 i Djäkneboda. En välhävdd betesmark finns intill väg 663 i Dalkarlså. Dessa berörs inte av vägåtgärderna.

Föreslagen ersättningsväg vid Lillåbron innebär ny bro över Lillån strax nedströms nuvarande E4-bro. Området för broläget har under 2005- 2006 använts som tillfällig förbifart då E4-bron byggdes om. Miljödom för denna verksamhet finns från 2005-01-25. Fiskbeståndet i Lillån utgörs av gädda och abborre.

Inarbetade åtgärder

Vägverkets riktlinjer, för broar och trummor, som syftar till en tillfredsställande ekologisk funktion, kommer att följas vid byggande av nya vägtrummor och bro över Lillån. Skydd av vattenmiljöerna, se avsnittet om byggtiden nedan.

Inga åtgärder görs vid bron över Dalkarlsån och vattenmiljöerna där påverkas inte.

Effekter och konsekvenser

Öppning i viltstängsel kommer även fortsättningsvis att finnas för viltövergång vid Dalkarlsån. Själva mitträcket innebär dock en ökad barriär för viltet. Vägen med dess trafikmängd på över 4000 ÅDT innebär i sig redan idag en stor barriär för viltet men vägbredden på bara 8-9 meter innebär att en del arter passerar vägen utan större problem. (källa: Vägverkets publikation 2005:72, Banverket miljösektionen rapport 2005:5, *Vilda djur och infrastruktur*). Den ökade vägbredden ger en ökad barriär för viltet. Konsekvenserna bedöms som måttliga.

Vid arbeten med trummor kommer grumlingar i de berörda bäckarna att uppkomma. Grumlande arbeten (schaktning i vatten) kommer att äga rum i Lillån om ersättningsvägen byggs. Effekterna bedöms vara av kortvarig natur och gradvis minska efter att byggnationerna upphört. Konsekvenser för vattenmiljöerna blir små.

Förslag till åtgärder i senare skeden

Grumlande arbeten i Lillån ska utföras under lågvattenperioder. Inga grumlande arbeten ska bedrivas i Lillån 1 maj – 31 juli enligt tidigare miljödom från 2005.

KULTURMILJÖ

Förutsättningar

Området kring kyrkan i Bygdeå är av riksintresse för kulturmiljövård enligt 3:6 miljöbalken (KRO 24013). Riksintresseområdet berörs inte av några vägåtgärder.

Lokalvägnätet öster om E4, väg 652 och 663 samt den enskilda väg 2142 (som utgör norra infarten till Djäkneboda) är delar av den gamla kustlandsvägen genom Västerbotten. Vägarna har kulturhistoriskt värde enligt den inventering som gjorts av Vägverket och Länsstyrelsen. Vägarna finns kvar i sin ursprungliga sträckning, men de allmänna vägarna har breddats och belagts. I Dalkarlså finns stenmurar intill vägen som också pekas ut i inventeringen.

Djäkneboda by är ett utpekade område i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturvärden i odlingslandskapet. Området är representativt för kustbygdens tidiga jordbruksbyar och spegla lång kontinuitet samt i vissa delar ålderdomlighet.

Två fornlämningar finns längs E4, en boplatz i Lillåbron och en rest av postament för milstolpe vid Häggbacka nära Åsjön. Längs lokalvägnätet finns ett postament till milstolpe i Dalkarlså och en milstolpe och en minnestavla i Bygdeå.

Herrgården i Dalkarlså är byggnadsminne.

Effekter och konsekvenser

Anslutningen till E4 för den utpekade kulturvägen 2142, norra infarten till Djäkneboda, kommer att tas bort i och med ny korsning några hundra meter längre söderut. Den bit av vägen som inte kommer att användas för anslutande trafik kommer dock att nyttjas som infart till fastighet och eventuell igenväxning kommer troligast bara att ske i direkt anslutning till dagens korsning. Konsekvenser för vägens kulturvärde bedöms därför som små. Det kulturhistoriska värdet på väg 652 och 663 påverkas inte. Värdena i odlingslandskapet i övrigt bedöms inte påverkas av projektet.

En fornlämning RAÄ nr Bygdeå 10:1, rest av postament till milstolpe kan komma att bli berörd av ersättningsväg vid Häggbacka. Som förslaget ser ut idag är detta dock inte sannolikt.

Förslag till åtgärder i senare skeden

I samband med förrättning beslutas om definitiv sträckning av ersättningsväg vid Häggbacka och fornlämning nr 10:1. Om ersättningsvägar avviker betydligt från föreslagna tas nytt samråd med Länsstyrelsen. Fornlämningen lokaliseras då på platsen före byggstart och skyddas mot påverkan med hjälp av snitslar och skyltar.

REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Förutsättningar

Det kan antas att skogsmarkerna kring vägen nyttjas som närrekreationsområde för boende i närheten samt för aktiviteter av typen bärplockning och jakt. Vid Djäknebodasjön och Åsjön finns allmänna badplatser. Närområdet runt Åsjön och Ängessjön används flitigt för rekreation och friluftsliv och där finns även fritidsbebyggelse. Idrottsplan i Bygdeå ligger i E4:ans närområde.

Skoterleder passerar E4 norr om korsningen till Djäkneboda samt strax söder om korsningen i Bygdeå, se Bilaga 1.

Effekter och konsekvenser

Vägens barriäreffekt ökar generellt genom uppsättning av räcke och viltstängsel vilket försvårar för oskyddade trafikanter att ta sig över vägen för olika fritidsaktiviteter.

Projektet bedöms dock inte orsaka några konsekvenser av betydelse för rekreation eller friluftsliv i området.

Snöskotertrafik och oskyddade trafikanter kan passera vägen vid korsningarna samt vid de skoteröverfarter som planeras där skoterlederna passerar E4 idag eller strax intill.

BOENDEMILJÖ

Förutsättningar

Bostadsbebyggelse finns i E4:ans närhet på några ställen i Lillåbron, Djäkneboda, Åsjön och Dalkarlså.

Trafiken på väg E4 orsakar buller för närliggande miljöer. Buller från vägtrafiken överskrider riktvärdet för bostäder, 55 dB(A), upp till ca 140 m från vägen. Beräkningar har gjorts för bostadshus inom denna zon (se tabell nedan). I beräkningarna har dagens trafikmängd 5800 fordon/dygn använts och hastigheten 110 km/timme. I dagsläget är blivande hastighet på vägen inte bestämd men bullerberäkningarna utförs med 110km/h då det är den högsta möjliga hastighet vägen kan tänkas få.

Vägverket kommer att utföra bulleråtgärder på de fastigheter där buller från vägtrafiken överskrider 55 dB(A). Dessa åtgärder kommer att vara i form av bullerplank eller fasadåtgärder, i vissa fall både och.

Trafiken på sträckan ger inte upphov till att luftföroreningar överskrider miljökvalitetsnormerna enligt nomogram i Vägverkets publikation 2001:128 och ligger långt under det värde där mer detaljerade beräkningar behöver övervägas.

Effekter och konsekvenser

Projektet medför att bullernivåerna i boendemiljöerna nära vägen ökar. Bullerskyddsåtgärder i form av plank, fasadåtgärder mm minskar bullernivåerna.

För vissa fastigheter innebär projektet förändrad tillgänglighet för de boende då anslutningar mot E4 stängs med omvägar som följd. Å andra sidan innebär projektet en väsentlig ökning av trafiksäkerheten då befintliga anslutningar ersätts med trafiksäkrare korsningar och farliga vänstersvängar undviks.

För de oskyddade trafikanterna (GC-trafik, särskilt barn) är det framförallt boende i Lillåbron som påverkas negativt av projektet. Eftersom ingen GC-öppning i mitträcket planeras vid norra infarten till Lillåbron kommer det att bli upp till 1 km omväg för vissa av de oskyddade trafikanterna från Lillåbron till målpunkten skolan och idrottshall i Djäkneboda. Även grannen på andra sidan E4 kommer bara att kunna nås med 1 km omväg. En större omväg för oskyddade trafikanter att nå grannen på andra sidan E4 uppstår även vid Häggbacka/Åsjön. På övriga delar är omvägen mindre eller undviks genom planerade öppningar i mitträcke. Konsekvenserna bedöms som stora för oskyddade trafikanter i Lillåbron, måttliga för boende i Häggbacka/Åsjön och på övriga sträckan bedöms konsekvenserna som små.

Bullernivåer för berörda fastigheter

Sektion, sida	Fastighet	Ekvivalent ljudnivå [dB(A)]
120 H	Djäkneboda 29:2	60
0/170 V	Djäkneboda 25:2	64
0/410 V	Djäkneboda 22:2	62
0/510 V	Djäkneboda 8:2	61
0/510 H	Djäkneboda 24:3	54
0/550 H	Djäkneboda 24:4	57
0/600 H	Djäkneboda 24:1	68
0/630 H	Djäkneboda 24:2	69
1/400 H	Djäkneboda 20:1	69
2/020 V	Djäkneboda 4:12	69
3/330 H	Djäkneboda 27:1	69
3/570 V	Djäkneboda 14:1	64
4/050 H	Djäkneboda 5:20	55
4/100 H	Djäkneboda 5:10	67
4/310 V	Bobacken 2:27	64
4/540 H	Dalkarlså 1:16	60
4/580 V 4/600 V	Dalkarlså 1:19	66 61
7/250 H	Dalkarlså 2:5	51
7/850 H	Dalkarlså 5:13	64
7/890 H	Dalkarlså 5:2	66
7/960 H	Dalkarlså 5:6	65

Tabell 1: Beräknade ljudnivåer för bostadshus inom ca 140 m från vägen. I beräkningarna användes dagens trafikmängd 5800 fordon/dygn och hastigheten 110 km/timme.

JORD- OCH SKOGSBRUK

Förutsättningar

Området kring E4 nyttjas både till skogs- och jordbruk.

Inarbetade åtgärder

Placering av ersättningsvägar och traktoröverfarter har planerats i samråd med boende i området för att minimera intrånget och barriäreffekten för jord- och skogsbruk.

Effekter och konsekvenser

På de platser där mark tas i anspråk görs intrång både i skogs- och jordbruksmark.

För jordbruken innebär vägåtgärderna på väg E4 (ej ersättningsvägar) en arealförlust på sammanlagt ca 1,6 ha. För skogsbruken innebär vägåtgärderna en arealförlust på 17,5 ha.

Mitträcket innebär att passage över vägen omöjliggörs utom på iordningsställda platser. Detta innebär i vissa fall en längre körsträcka för skogs- och jordbrukets transporter.

Med föreslagna ersättningsvägar bedömer Vägverket att fortsatt brukande av markerna kan ske och konsekvenserna för näringarna bedöms därför bli måttliga.

RENNÄRING

Förutsättningar

Området ligger inom vinterbetesmarker för Grans sameby i norr och Rans sameby i söder. Gränsen går vid Dalkarlsån enligt uppgifter från Grans sameby. Inga riksintressen eller strategiska områden och platser för rennäringen berörs.

Inarbetade åtgärder

Den viltöppning som planeras i viltstängsel och räcke ligger där gränsen mellan samebyarna går. Detta gör att båda samebyarna har möjlighet att nyttja viltpassagen.

Effekter och konsekvenser

Mitträcke och viltstängsel gör att vägens barriäreffekt ökar. Att viltstängsel uppförs är dock av stor vikt för rennäringen för att kunna nyttja områden i vägens närhet, det minskar risken för att renar dödas vid kollisioner med bilar.

Samråd har hållits med samebyarna. Grans sameby nyttjar sällan dessa marker och har inget att erinra. Samråd med Rans sameby kommer att hållas på plats innan färdigställande av arbetsplanen

VATTENRESURSER

Förutsättningar

Vägprojektet är inte lokaliserat vid något vattenskyddsområde. Inga brunnar i direkt närhet till vägen finns utpekade i SGU:s brunnarkiv. I detta arkiv finns i första hand borrade brunnar i berg. Grävda brunnar finns inte i någon utsträckning i arkivet vilket gör att detta inte är någon heltäckande bild.

Effekter och konsekvenser

Brunnar i området kan komma att påverkas. Åtgärder för att minimera olägenheter föreslås i senare skeden.

Förslag till åtgärder i senare skeden

En noggrannare inventering av enskilda vattentäkter kommer att ske under bygghandlingsskedet. Provtagning sker i eventuella brunnar innan arbeten påbörjas. Påverkan på vatten ska förebyggas. Om arbetena medför försämrad vattenkvalitet eller tillgång ska detta åtgärdas.

MASSHANTERING**Inarbetade åtgärder**

Alla massor som uppfyller kraven på material i olika delar av anläggningen återanvänds inom projektet.

Avbaningsmassor och andra massor som inte kan användas som vägbyggnadsmaterial kommer så långt det är möjligt att användas som släntutfyllning och återställning av mark.

Till överbyggnadsmaterial används krossat berg vilket är i linje med miljömålet "God bebyggd miljö" för att minska användningen av naturgrus.

Effekter och konsekvenser

I detta stadium av projekteringen är massorna översiktligt beräknade. En mer detaljerad massberäkning kommer att göras i arbetsplanens slutfas och senare i bygghandlingen.

I projektet bedöms ca 43 000 m³ jordschakt och 2000 m³ bergschakt komma att utföras. 25 000 m³ används som fyllning inom projektet samt för återställning av mark. Massöverskott används om möjligt till föreslagna ersättningsvägar eller närliggande projekt. Material till väggroppen kommer att tas från täkter. Mängden uppskattas till ca 50000m³.

Sulfidjordar finns på sträckan men ingen schaktning kommer att ske på dessa områden. Risk för läckage från sulfidjordar är därför små.

STÖRNINGAR OCH PÅVERKAN UNDER BYGGTIDEN**Inarbetade åtgärder**

För vägbyggnadsprojekt ställer Vägverket krav på kvalitets- och miljöstyrning (dokument AL10 A 2006:17 525 och publikation 2006:105). I 2006:105 regleras utbildningskrav för personal, hantering av kemiska produkter samt miljökrav för fordon och arbetsmaskiner. Tilläggskrav avseende t.ex. buller i boendemiljöer och skydd av naturmiljöer kan ställas.

Effekter och konsekvenser

Under byggtiden kommer arbeten med tunga maskiner att pågå i området. Anläggningsarbetena och trafik med entreprenadmaskiner och transportfordon orsakar störningar i form av intrång, buller, vibrationer och damning. Ett fåtal boende nära vägen drabbas av störningarna, i övrigt kan det rörliga friluftslivet och rennäringen påverkas.

Under byggtiden handhas miljöfarliga ämnen i viss utsträckning, främst oljor och bränslen.

Vid arbeten med trummor och bro för ersättningsväg över Lillån kommer grumlingar att uppkomma. Om arbetena utförs under lågvattenperiod bedöms dock konsekvenserna som små för naturmiljön. Att inga arbeten utförs i Lillån under 1 maj-31 juli minskar påverkan på fritidsfisket.

Förslag till åtgärder i senare skeden

Byggplatsen organiseras så att all mark och vegetation utanför arbetsområdet skyddas och inte används till etablering, upplag etc. Vägverket anvisar endast vägområdet som arbetsområde. Ev. tillfällig nyttjanderätt under byggtiden kan komma att behövas, vilket kommer att framgå av arbetsplanen. I det fall ytterligare mark behövs ansvarar entreprenören för val av plats och att ev. erforderliga avtal och tillstånd anskaffas. Sådana platser bör lokaliseras i samråd med kommun och markägare. Särskild vikt bör läggas vid skydd av brukad jordbruksmark, tomtmark och vattendrag. Grumlande arbeten bör endast utföras under lågvattenperiod. Erosionsskydd föreslås så att sediment inte riskerar att orsaka skador på djur- och växter i ån.

Det är lämpligt att ställa relevanta tilläggskrav till skydd för mark och vatten samt buller enligt bilaga 1 i publikation 2006:105 vid upphandling av entreprenör.

Vid arbeten i närheten av boendemiljöer bör arbetena anpassas så att inte störningar sker vid olämpliga tider.

Samråd med samebyarna bör hållas före byggstart för att minimera eventuella störningar för renskötseln om arbeten sker när renar kan finnas i området.

Miljömål

Till nästa generation ska vi kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Riksdagen antog i april 1999 15 miljökvalitetsmål. Ett 16:e mål, om den biologiska mångfalden, antogs i november 2005. De 16 miljökvalitetsmålen ska leda vägen för vår strävan att åstadkomma en miljömässigt hållbar samhällsutveckling.

Många av miljömålen rör storskaliga miljöeffekter som klimatpåverkan och dessa är inte relevanta för ett vägprojekt av denna typ, då det totala trafikarbetet inte påverkas av projektet. Andra miljömål rör naturtyper som inte finns i området.

Miljömål	Relevans/påverkan
1. Begränsad klimatpåverkan	Ej relevant.
2. Frisk luft	Ej relevant.
3. Bara naturlig försurning	Ej relevant.
4. Giftfri miljö	Ej relevant.
5. Skyddande ozonskikt	Ej relevant.
6. Säker strålmiljö	Ej relevant.
7. Ingen övergödning	Ej relevant.
8. Levande sjöar och vattendrag	Påverkar små vattendrag och Lillån i liten grad. Målet motverkas inte.
9. Grundvatten av god kvalitet	Hänsyn tas till enskilda brunnar, målet motverkas inte.
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård	Ej relevant.
11. Myllrande våtmarker	Ej relevant.
12. Levande skogar	Tar relativt liten mängd skogsmark i anspråk. Målet motverkas inte.
13. Ett rikt odlingslandskap	Obetydlig påverkan på odlingslandskap. Målet motverkas inte.
14. Storslagen fjällmiljö	Ej relevant.
15. God bebyggd miljö	Inga ingrepp i boendemiljöer. Då bullerskyddsåtgärder vidtas motverkas inte målet.
16. Ett rikt växt- och djurliv	Vägprojektet bedöms inte påverka den biologiska mångfalden. Målet motverkas inte.

Miljöbalken

ALLMÄNNA HÄNSYNSREGLER

I miljöbalkens andra kapitel finns ett antal allmänna hänsynsregler som ger uttryck för olika principer som strävar mot en ekologiskt hållbar samhällsutveckling. I detta projekt har hänsynsreglerna beaktats genom att Vägverkets planeringsprocess följts och att krav på kvalitetssäkring och miljöhänsyn under byggtiden kommer att ställas.

För vägbyggnadsprojekt ställer Vägverket krav på kvalitets- och miljöstyrning (dokument AL10 A 2006:17 525 och publikation 2006:105). I 2006:105 regleras utbildningskrav för personal, hantering av kemiska produkter samt miljökrav för fordon och arbetsmaskiner. Tilläggskrav avseende t.ex. skydd av naturmiljöer, fiskar och vattenlevande djurs möjlighet till vandring, kan ställas. Detta berör hänsynsreglerna i 2 § (kunskapskravet), 3 § (försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik), 5 § (hushållnings- och kretsloppsprinciperna) och 6 § (produktvalsprincipen).

Vägverket som beställare har att ta hänsyn till 7 § (skälighetsregeln) och 8 § (principen att förorenaren ska betala) i sin verksamhet. 3, 5 och 6 §§ tillgodoses genom att Vägverket som beställare kan styra materialanvändning och utförande. Vägverket tillgodoser också 2 § genom att ha välutbildad och kompetent personal i den egna organisationen.

4 § (lokaliseringsprincipen) är tillämplig för föreslagna ersättningsvägar och på vilken sida vägen ska breddas.

MILJÖKVALITETSNORMER

Miljökvalitetsnormer finns för närvarande för föroreningar i utomhusluft (SFS 2001:527), för vattenkvalitet i fisk- och musselvatten (SFS 2001:554), samt för omgivningsbuller (SFS 2004:675). Detta vägprojekt medför inte att några gällande miljökvalitetsnormer åsidosätts. Inga vatten där förordningen för fisk- och musselvatten ska tillämpas berörs. Årsmedeldygnstrafiken på sträckan ger inte upphov till att luftföroreningar överskrider miljökvalitetsnormerna enligt nomogram i Vägverkets publikation 2001:128 och ligger långt under det värde där mer detaljerade beräkningar behöver övervägas.

KOMMANDE ÄRENDE ENLIGT MILJÖBALKEN

Val av platser för täkter och uppläggning av massor samt anmälan/tillstånd i samband med detta sköts av entreprenören. Uppläggningsen av massorna förutsätts ge ringa miljöpåverkan.

Vägprojekt som innebär att naturmiljön väsentligt kan förändras ska anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken till tillsynsmyndigheten. Exempel på sådana projekt kan vara tillfälliga transportvägar, uppläggning av massor och eventuella ersättningsvägar som inte hanteras i denna MKB.

Tillstånd för vattenverksamhet kommer att behövas om ersättningsvägen och bron över Lillån byggs. Beroende på val av ersättningsväg vid Häggbacka kan det bli aktuellt med en prövning enligt kulturminneslagen för RAÄ nr Bygdeå 10:1.

Om fisket kan skadats vid rensning av diken krävs enligt 11 kap 15§ miljöbalken en anmälan till Länsstyrelsen innan arbetena påbörjas.

För vissa verksamheter (tex arbete med trummor som kan orsaka grumling i bäckar) råder enligt 11 kap 9 a § miljöbalken anmälningsplikt till Länsstyrelsen.

Källor

Vägverket och Banverket 2005. *Vilda djur och infrastruktur*. VV publikation 2005:72. BV Miljösektionen rapport 2005:5.

Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1993. *Det värdefulla odlingslandskapet*. Meddelande 2/1993.

Vägverket. 2002. *Vägutredning, Väg E4, Djäkneboda-Bygdeå*. Beslutshandling maj 2002.

Vägverket 2006. *Miljökrav vid upphandling av entreprenader och tjänster*. Publikation 2006:105.

Vägverket. 2006. *Vägverkets krav på kvalitets- och miljöstyrning i planerings-, projekterings- och entreprenaduppdrag*. Dnr AL 10 A 2006:17 525

2005. dom Umeå Tingsrätt, miljödomstolen. Mål nr M 5266-04.

Vägverket 2004. *Bro över Lillån., Djäkneboda, Robertsfors kommun, Västerbotten Län, Miljökonsekvensbeskrivning*.

Webbplatser på Internet, aktuella i augusti 2007.

- Banverket, förstudie Norrbotniabanan Umeå-Skellefteå
<http://www.banverket.se/sv/Amnen/Aktuella-projekt/Projekt/1871/Norrbotniabanan/Utrekningsmaterial/Forstudier/Umea-Skelleftea.aspx>
- Jordbruksverket, ängs- och betesmarksinventeringen
<http://www.sjv.se/amnesomraden/vaxtmiljovatten/biologiskmangfaldochkultur/miljovarden/angsochbetesmarksinventering.4.7502f61001ea08a0c7fff20919.html>
- Länsstyrelsen i Västerbottens län: <http://www.ac.lst.se>
- Länsstyrelsernas karttjänst <http://gis.lst.se/lstgis/>
- Rennäringens markanvändning <http://www.ren2000.se/>
- Skogsstyrelsen, Skogens pärlor
<http://www.skogsstyrelsen.se/episerver4/templates/skogensparlor.aspx>
- Skogsvårdsorganisationens karttjänst: <http://www.svo.se/skogenskalla>
- Vägverkets och länsstyrelsens inventering av värdefulla vägmiljöer:
http://www.vv.se/templates/page3____14285.aspx
- SGU:s brunnarsarkiv http://www.sgu.se/sgu/sv/produkter-tjanster/tjanster/kart-tjanst_start.htm#brunn
- Informationssystem för fornminnen: www.fmis.raa.se

Kartmaterial © Lantmäteriverket. Ur Sverigekartan, Vägkartan och fastighetskartan. Ärende nr M2004/5067.

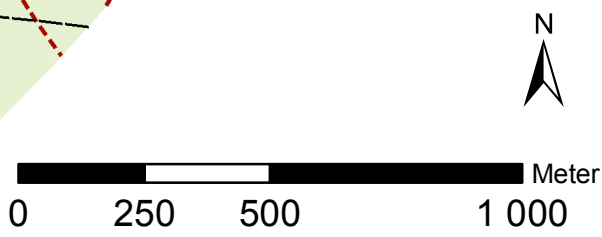
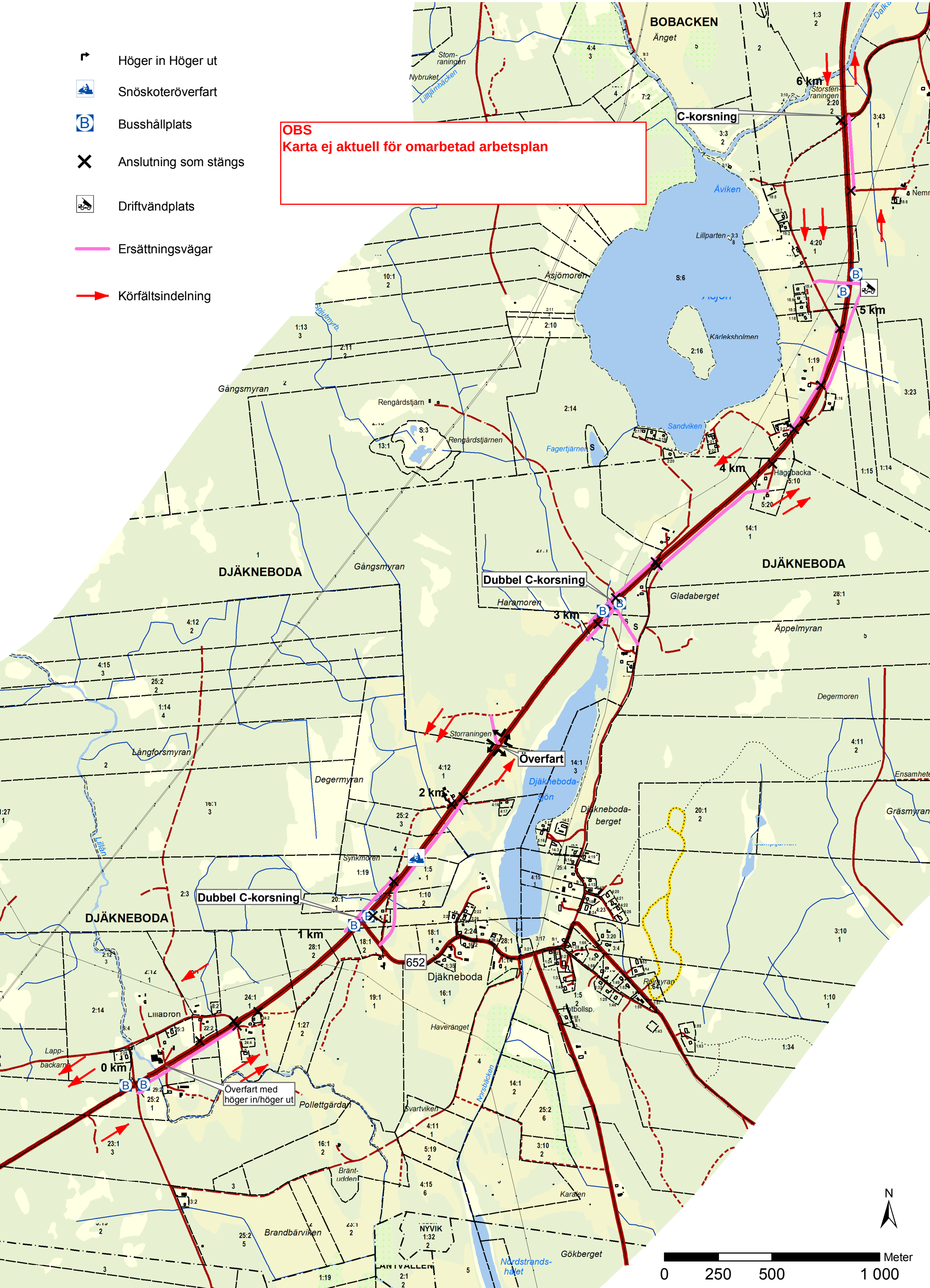
Vägverket
Region Norr
Box 809, 971 25 Luleå.
www.vv.se vagverket.lul@vv.se.
Telefon: 0771-119 119. Texttelefon: 0243-750 90. Fax: 0920-24 38 30.

Vägverket

- Höger in Höger ut
- Snöskoteröverfart
- Busshållplats
- Anslutning som stängs
- Driftvänder
- Ersättningsvägar
- Körfältsindelning

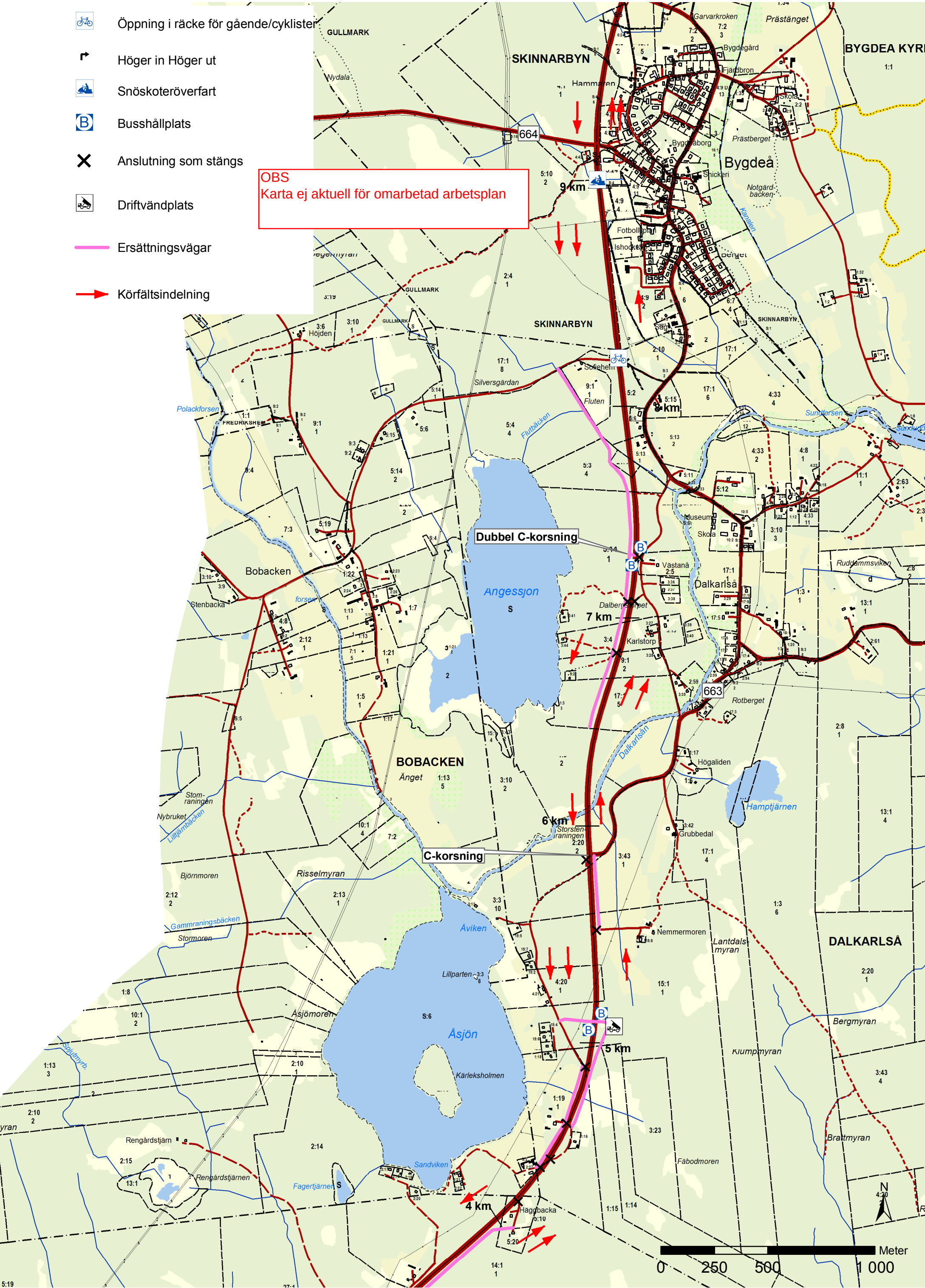
OBS
Karta ej aktuell för omarbetad arbetsplan

Miljökonsekvensbeskrivning E4 Djäkneboda-Bygdeå. Vägförslaget sträckan Åsjön-Bygdeå.

- Öppning i räcke för gående/cyklister
- Höger in Höger ut
- Snöskoteröverfart
- Busshållplats
- Anslutning som stängs
- Driftvändplats
- Ersättningsvägar
- Körfältsindelning

OBS
Karta ej aktuell för omarbetad arbetsplan

Trafikverket, 971 25 Luleå. Besöksadress: Sundsbacken 2-4.

Besöksadress: Storgatan 60, Umeå

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se